

Medeniyetler Yolu Üzerinde Gümüşhane

– M.Nihat Malkoç · 21 Ocak 2011

"MEDENİYETLER YOLU ÜZERİNDE GÜMÜŞHANE"

M.NİHAT MALKOÇ

Gümüşhane köklü bir tarihî kentimizdir. Tarihî İpek Yolu'nun üzerinde bulunan bu güzide şehir; altın, gümüş ve bakır madenleri bakımından zengin olduğu için değişik uygarlıklara sahne olmuştur. Şehrin tarihi milattan önce üç binli yıllara kadar götürülmektedir.

Bir açık hava müzesi görünümünde olan Gümüşhane, iki bin yıllık geçmişi olduğu bilinen tarihî İpek Yolu'nun Trabzon'la Doğu Anadolu'nun birbirine bağlandığı noktada bulunmaktadır. Öte yandan, eskiden Tebriz üzerinden Erzurum'a gelenler Gümüşhane üzerinden Trabzon'a ulaşmaktaydı. Gümüşhane bu mühim ticaret yolunun hassas noktasında yer almaktaydı. Bu konumundan dolayı Gümüşhane uzun yıllar önemini hep korumuştur.

Gümüşhane'nin tarihî kıymetleri günümüzde hak ettiği önemi kazanmıştır. Son yıllarda gözler, bu tarihî şehre çevrilmiştir. Gümüşhane'nin tarihî değerleriyle ilgili çalışmalar yoğunlaşmıştır. Bu kıymetler geniş kitlelerle paylaşıldıkça, şehre olan ilgi daha da artmıştır.

Gümüşhane'nin tarihî eserleri bugüne kadar hak ettiği ilgiyi görememişti. Bu bir noksanlıktı. Bunun en mühim sebebi tanıtım eksikliğiydi. Artık bu eksiklikler de hızla giderilmektedir. Gümüşhane ile ilgili son zamanlarda hazırlanan "Medeniyetler Yolu Üzerinde Gümüşhane" adlı kitap da bu alanda önemli bir boşluğu dolduracak muhtevadadır.

Tarihî kimliğiyle öne çıkan Gümüşhane'nin Türkiye'nin vitrinine çıkarılması gerekir. Bunu sağlamak için şehri tanıtıcı kitaplar hazırlanmalıdır. Gümüşhane'nin tarihî eser envanteri(dökümü) ortaya koyulmalıdır. Şehre dışarıdan gelenler bu yayınlarla bu köklü medeniyet merkezini tanıyabilmelidir. İşte bu amaçla Gümüşhane İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve Başbakanlık Tanıtma Fonu'ndan finanse edilen "Medeniyetler Yolu Üzerinde Gümüşhane" adlı kitap nihayet okuyucuyla buluştu. Söz konusu kitap Gümüşhane'yi tanıtması yanında, zengin bir fotoğraf arşivi özelliği de taşımaktadır. Bu eserdeki fotoğraflar şehrin kültürel birikimini hakkıyla yansıtmaktadır.

"Medeniyetler Yolu Üzerinde Gümüşhane" adlı kitabı yerinde bir çalışma olarak telakki ediyorum. Gümüşhane'yi gözler önüne seren 180 sayfalık bu güzel kitapta 60 sayfa Santa Antik Kenti'ne ayrılmıştır. Kitapta Santa'nın tarihçesi yanında, mahalleler arasındaki genel ulaşım şeması ve 7 mahallenin ayrı ayrı genel yerleşim krokisi bulunmaktadır.

"Medeniyetler Yolu Üzerinde Gümüşhane" adlı kitap "Tarihe Uzanan Yollar" , "Gümüşhane İlinin

Tarihçesi", "Antik ve Tarihî Yerleşimler" ana başlıklarından oluşuyor. "Antik ve Tarihî Yerleşimler" bölümünde Satala(Sadak), Süleymaniye, Gümüşhane'de Basılan Osmanlı Paraları", İkizevler Kent Müzesi", "Krom Vadisi", "Santa(Dumanlı)" alt başlıkları yer alıyor. Bunları Santa'ya ait İşanlı, Binatlı, Terzili, Cinganlı, Zurnacılı, Piştöflu ve Çakallı yerleşim yerlerinin birbirinden güzel ve özel fotoğrafları takip ediyor. Fotoğraflardan evvel, yörenin krokisi veriliyor. Bunlar ilgili okuyuculara yeterince bilgi sunuyor. Kitapla ilgili olarak Gümüşhane Valisi Enver Salihoğlu Önsöz'de şöyle diyor:

"Çok eski çağlardan beri önemli bir yerleşim yeri olan Gümüşhane aynı zamanda Anadolu'nun doğusunu kuzeyine bağlayan yolların kesişme noktası üzerinde bulunmaktadır. 5000 yıllık tarihi boyunca çeşitli medeniyetleri barındırması dolayısıyla Gümüşhane'de farklı dinlerin, farklı dillerin ve kültürlerin bir arada bulunduğu huzur ortamı ve hoşgörü anlayışı hâkimdir... Bunların yanında jeolojik yapı sebebiyle oluşan doğa harikası mağaraları, ormanları, şelaleleri ve yaylaları Gümüşhane'yi cazip kılmaktadır... Bu çalışma özellikle tarihî mirası ve zenginlikleri sergilemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu zengin mirası görmek ve tarihin içerisinde kaybolmak isteyenleri Gümüşhane'ye bekliyoruz."

"Medeniyetler Yolu Üzerinde Gümüşhane" kitabının Türkçe-İngilizce olmak üzere iki dilde yayınlanması turistlerin kitaptan yararlanmasını sağlıyor. Gümüşhane'nin tarihçesi, antik, tarihî yerleşim yerleri hakkında bilgi edinmek isteyenler bu kitaba müracaat etmelidir. Eserin yayınlanmasında emeği geçenleri kutluyor, benzer çalışmaların devamını diliyorum.